RABHADH
Ní mór duit an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear marcanna.

SCRÚDUIMHIR

DON SCRÚDAITHEOIR
Iomlán na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2005

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 17 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.30

Iomlán na Marcanna 300

STAMPA AN IONAID

Do scrúdaitheoirí amháin		
CEIST		**MARC**
Roinn A (Iomlán)		
Roinn B	**1**	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
IOMLÁN	**➔**	
GRÁD	**➔**	

TREORACHA

1. Roinn A - 80 marc.
   Freagair 20 (fiche) ceist ó Roinn A;
   tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

2. ***Freagair na ceisteanna sa spás atá ann dóibh.***

3. Ní mór na bileoga freagraí comhlánaithe do Roinn A a thabhairt ar ais d'fheitheoir an scrúdaithe.

4. Roinn B - 220 marc.
   Freagair 4 (ceithre) cheist ó Roinn B;
   tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN A
80 marc

Freagair 20 (fiche) ceist díobh seo a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Liostaigh **ceithre** threoirlínte d'ithe sláintiúil.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

2. Breacrianaigh **dhá** chúis a n-athródh déagóir ina f(h)eoilséantóir.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

3. Tabhair **dhá** thionchar a bhíonn ag cócaireacht ar iasc.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

4. Ainmnigh **dhá** rangú dhifriúla cáise agus tabhair sampla **amháin** de **gach** rangú.

RANGÚ CÁISE	SAMPLA
(i)	**(i)**
(ii)	**(ii)**

5. Mínigh **gach ceann** díobh seo a leanas:

(i) **raicíteas** ______________________________

____

(ii) **hipearvitimíneoiseas (hypervitaminosis)** ______________________________

____

6. Ainmnigh cineál **amháin** difriúil plúir a thagann le **gach ceann** de na curtha síos seo a leanas:

CUR SÍOS	CINEÁL PLÚIR
(i) tá an crotal seachtrach agus bran ann	**(i)**
(ii) tá glútan breise ann	**(ii)**
(iii) oiriúnach do chéiliach	**(iii)**
(iv) tá gníomhaí ardúcháin curtha leis	**(iv)**

7. Cén fheidhm a bhaineann le hoifig an Ombudsman?

____

____

____

8. Mínigh an difríocht atá idir ioncam comhlán agus glanioncam.

____

____

____

9. Tabhair **dhá** airí a bhaineann le seirbhís d'ardcaighdeán.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

10. Mínigh **gach ceann** díobh seo a leanas:

(i) **ÍMAT (PAYE)** ______________________________

____

(ii) **ÁSPC (PRSI)** ______________________________

____

11. Ainmnigh na codanna den chóras díleách atá lipéadaithe **1, 2, 3** agus **4**.

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

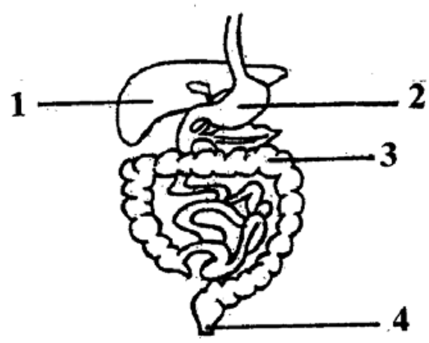

12. Tabhair **dhá** thionchar a bhíonn ag mí-úsáid alcóil ar an tsochaí.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

13. Mínigh **gach ceann** de na téarmaí seo a leanas maidir leis an gcóras atáirgthe baineann.

(i) **ubhsceitheadh** ______________________________

____

(ii) **sos míostraithe** ______________________________

____

14. Luaigh **dhá** fheidhm a bhaineann leis na scamhóga.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

15. Breacrianaigh **dhá** réamhchúram sábháilteachta ba chóir a dhéanamh nuair a bhíonn leictreachas á úsáid sa teach.

(i) ____

____

(ii) ____

____

16. Mol **dhá** chineál dhifriúla cóiríochta a bheadh oiriúnach do mhac léinn a bheadh ina c(h)ónaí ó bhaile.

(i) ____

(ii) ____

17. Liostaigh **ceithre** bhogthroscán a úsáidtear sa teach.

(i) ____________________ **(ii)** ____________________

(iii) ____________________ **(iv)** ____________________

18. Mínigh an téarma ***dramhaíl neamhorgánach*** ______________________

____

____

Tabhair sampla **amháin** de ***dhramhaíl neamhorgánach*** ____________________

19. Mínigh conas is féidir **gach ceann** de na smáil seo a leanas a bhaint as geansaí cadáis:

(i) **féar** ____

____

(ii) **fuil** ____

____

20. Tabhair **dhá** chúis a bhféadfadh an snáth briseadh nuair a bhíonn inneall fuála á úsáid agat.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

21. Ainmnigh **dhá** ghreim bróidnéireachta agus mol úsáid dhifriúil do **gach ceann** díobh.

GREIM BRÓIDNÉIREACHTA	**ÚSÁID**
(i) ______________	**(i)** ______________ ______________
(ii) ______________	**(ii)** ______________ ______________

22. Mínigh cad a chuireann **gach ceann** de na siombailí cúram fabraice seo a leanas in iúl:

____

____

____

____

23. Tabhair **dhá** airí inmhianaithe a bhaineann le **gach ceann** de na hairteagail teicstíle seo a leanas:

seaicéad geimhridh **(i)** ______________________________

(ii) ______________________________

braillíní leapa **(i)** ______________________________

(ii) ______________________________

24. Ainmnigh **dhá** mhodh chun marcálacha patrúin a aistriú go fabraic.

(i) ______________ **(ii)** ______________

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2005

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 17 MEITHEAMH - TRÁTHNÓNA 2.00 - 4.30

ROINN B
(220 MARC)

TREORACHA

Freagair **CEITHRE** (4) cheist ón roinn seo;
tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN B
220 Marc

1. Is gránach bricfeasta sláintiúil agus folláin í leite.
Tá an t-eolas seo a leanas ar taispeáint ar phaicéad de challóga coirce leitean.

Callóga Coirce Leitean

EOLAS COTHAITHE

I ndáiliú 30g.	
Fuinneamh	465kJ/110kcal
Próitéin	3.3g
Carbaihiodráid	19.8g
(arb siúcraí)	0.3g
Saill	1.5g
(arb sáithigh)	0.3g
Snáithín	2.7g
Sóidiam	0.003g

MODHANNA CÓCAIREACHTA

Modh A: Cuir cupán amháin de challóga coirce le trí chupán bainne.
Bruith agus corraigh ar feadh 4-5 nóiméad.

NÓ

Modh B: Cuir ⅓ cupán de challóga coirce le ⅔ de chupán uisce. Corraigh agus cuir i mbabhla in oigheann micreathoinne.
Cócaráil ar feadh 2-3 nóiméad.
Nóta - d'fhéadfadh amanna difriúla cócaireachta a bheith i gceist ag brath ar an rátáil mhicreathoinne.

(a) Ón eolas a thugtar thuas:

(i) déan luach cothaithe callóga coirce a mheasúnú;

(ii) ainmnigh **dhá** chothaitheach nach bhfuil i láthair i gcallóga coirce leitean agus mol bealach **amháin** le **gach ceann** de na cothaithigh a d'ainmnigh tú a chur san aiste bia;

(iii) luaigh cén modh cócaireachta, **A** nó **B**, a roghnófá agus leite á déanamh agat agus tabhair **dhá** chúis le do rogha.

(b) Tabhair **trí** chúis gur béile riachtanach é an bricfeasta do dhéagóirí scoile.

(c) Dear biachlár cothromaithe bricfeasta, a mbeidh leite ann, a bheidh oiriúnach do dhéagóirí scoile.

(d) Mínigh cad is ciall le "*d'fhéadfadh amanna difriúla cócaireachta a bheith i gceist ag brath ar an rátáil mhicreathoinne*".

2. **(a)** Breacrianaigh na coinníollacha a chuidíonn le fás microrgánach.

(b) **(i)** Ainmnigh baictéar **amháin** is cúis le nimhiú bia.

(ii) Tabhair **dhá** fhoinse fhéideartha don bhaictéar seo.

(c) Liostaigh **trí** shiomtóm a bhaineann le nimhiú bia.

(d) Tabhair **trí** bhuntáiste a bhaineann le bia a leasú.

(e) Liostaigh **trí** mhodh leasaithe bia agus mínigh conas a chuirtear **ceann amháin** de na modhanna atá liostaithe agat i gcrích.

3. **(a)** Liostaigh **ceithre** fhoinse fhógraíochta.

(b) Tabhair **trí** bhuntáiste agus **trí** mhíbhuntáiste a bhaineann le fógraíocht.

(c) **(i)** Déan cur síos ar **thrí** theicníc mhargaíochta a úsáidtear in olmhargaí.

(ii) Ainmnigh an teicníc mhargaíochta is éifeachtaí, dar leat, **agus** tabhair cúis le do fhreagra.

(d) Breacrianaigh an ról atá ag Údarás na hÉireann um Chaighdeán Fógraíochta.

4. **(a)** Déan cur síos ar **dhá** chineál dhifriúla teaghlaigh.

(b) Liostaigh **trí** riachtanas fhisiceacha agus **trí** riachtanas mhothúchánacha a chuireann an teaghlach ar fáil.

(c) Déan cur síos ar **thrí** chineál gaoil is féidir a bheith taobh istigh den teaghlach.

(d) Breacrianaigh na **cearta** agus na **freagrachtaí** atá ag páistí taobh istigh den teaghlach.

(e) Mínigh an téarma ***noirm***.

5. **(a)** Liostaigh na treoirlínte sábháilteachta ba chóir a leanúint chun dóiteán a chosc sa teach.

(b) Ainmnigh **trí** phíosa de threalamh sábháilteacht dóiteáin atá oiriúnach le húsáid sa teach.

(c) Rianaigh an nós imeachta ba chóir a leanúint le sábháilteacht mhuintir an tí a chinntiú i gcás dóiteán tí.

(d) Déan cur síos ar an gcóireáil chéadchabhrach do mhórdhó nó scalladh.

(e) Mínigh cén fáth **nár cheart** uisce a úsáid chun dóiteán, a bhfuil locht leictreach mar chúis leis, a mhúchadh.

6. Is snáithín nádúrtha í olann a bhfuil tóir air.

(a) Tabhair **trí** shampla eile de shnáithín nádúrtha.

(b) Ainmnigh **dhá** chineál fabraic olla.

(c) Déan sceitse de lipéad cúraim a bheadh oiriúnach do gheansaí olla.

(d) Déan cur síos ar thástáil fabraice a d'fhéadfaí a dhéanamh chun olann a shainaithint.

Leathanach Bán